

Onderwerp: Sint Eustatius...

Van: Jan Meijer en Mia van Deelen <jhtm.nl@gmail.com>

Datum: 08-02-19 19:11

Aan: cie.kr@tweedekamer.nl

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer,

Met het oog op het AO van a.s. woensdag hierbij een update mijnerzijds.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA.

*****

Referenties: Mijn eerder geschreven mails van...

- 12 november 2018 onderwerp "Sint Eustatius"
- 14 november 2018 onderwerp "financiële infrastructuur op de bes-eilanden (in het bijzonder: op sint eustatius)" => *iedereen BSN, maak CN tot eurogebied en open NL banken*
- 17 december 2018 onderwerp "wel of geen verkiezingen op Sint Eustatius..."
- 24 december 2018 onderwerp "aanbestedingsperikelen...", gericht aan de (wnd) regeringscommissaris, met een pleidooi voor transparantie (waarop geen reactie)
- 16 januari 2019 onderwerp "connectivity", gericht aan de (wnd) regeringscommissaris, met een oproep om het initiatief van Saba samen op te pakken (waarop een korte, niet inhoudelijke reactie)

Sint Eustatius, 8 februari 2019.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer,

Hoewel uw recent bezoek aan Caribisch Nederland op prijs wordt gesteld lijkt het me dat vanwege de korte duur ervan slechts een fractie van onze samenleving door u is waargenomen. Een samenleving die wordt gekenmerkt door kleinschaligheid en isolatie. Het is om die reden dat ik de vrijheid neem om aanvullend op uw bezoek toch nog even wat punten onder uw aandacht te brengen. De achterliggende reden hiervoor is mede gebaseerd op een alinea uit de brief van staatssecretaris Knops. Hij stelt in zijn brief van 14 november op pagina 4/17 "*Zoals het kabinet deze context met u deelt, heb ik de regeringscommissaris verzocht dat eveneens te (blijven) doen met de bevolking en haar woordvoerders*" maar de regeringscommissaris denkt heel verschillend over het delen van informatie. In de fase van planvorming wordt door de bevolking helemaal niets vernomen en van de gerealiseerde projecten pas in het stadium dat er eigenlijk niets meer over te vertellen of in te brengen valt. De communicatie op het eiland kent in beginsel dan ook slechts één richting en heeft zeker niet het karakter van een overleg. Dat acht ik zorgelijk.

Noot: In een eerdere werkomgeving heb ik kennis genomen van de VBTB-begroting met vragen als "wat willen we bereiken", "wat gaan we daarvoor doen" en "wat mag dat kosten". Die systematiek lijkt me eenvoudig, glashelder en toepasbaar in de voorliggende problematiek.

Noot: De brief van staatssecretaris Knops van 14 november 2018 is tot op heden uitsluitend in het Nederlands bekend op het eiland. Enig aandringen mijnerzijds heeft weliswaar geleid tot een Engelse vertaling maar het gaat dan om de brief van 31 mei 2018 (van een half jaar ervoor dus). Met name de passage over de verkiezingen en de hieraan gestelde voorwaarden is eilandbreed (met een Engelstalige bevolking) dus vooral bekend uit bronnen als "van horen zeggen". Zie ook

http://statiagovernment.com/documents/Brief%20Knops_Voortgang_op_Sint_Eustatius-ENG.pdf.

Afgezien van de geringe transparantie waarmee de regeringscommissaris te werk gaat, zie ik vooral bewegingen (projecten) die het voor de spreekwoordelijke bühne goed doen maar geen lange-termijn visie in zich hebben. Neem bijvoorbeeld het onderwijs. U hebt een blik kunnen werpen (slechts een momentopname natuurlijk) op het reilen en zeilen van de Gwendoline van Puttenschool. U heeft kunnen vragen aan de leerlingen hoe zij hun toekomst zien. In veel gevallen zal het antwoord geweest zijn: "*weg van het eiland!*". Waarom op het eiland niet in te steken op - bijvoorbeeld - een agrarische MBO-/HBO-opleiding, als dependence of onder begeleiding van - eveneens: bijvoorbeeld - de Universiteit Wageningen? Enkele eeuwen geleden was Sint Eustatius een belangrijke voedingsleverancier voor de overige eilanden in het Caribisch Gebied. En in plaats van de problematiek van de 'roaming animals' steeds maar weer als een hete aardappel door te schuiven (en er de facto dus niets aan te doen), kan er ook een aanleiding in worden gevonden om duurzame landbouw- en veeteeltactiviteiten te ontplooiën. Geitenkaas hoeft immers niet alleen uit Frankrijk te komen...

Noot: Indertijd was er op Sint Eustatius een University of Medicine (een Amerikaans instituut, zoals ook op Saba). Wanneer de opleiding ('tropical agriculture') een regionale (Caribische) status kan krijgen die ook studenten uit de regio aantrekt (of wellicht ook uit de Verenigde Staten en Canada; analoog aan de University of Medicine op Saba), dan is het ook in economisch opzicht bepaald een aanwinst!

Nog even over de bühne. Een in het oog lopend project, althans als het eenmaal is begonnen, is natuurlijk de renovatie van de wegen. Ik realiseer me dat ik hier zeker niet namens een meerderheid van de bevolking spreek maar ik wil toch enig tegengeluid geven. Weliswaar zijn de wegen niet in goede conditie maar dat noopt de weggebruiker wel tot oplettend rijgedrag. Wanneer de wegen eenmaal zijn gerenoveerd dan - zo is mijn stellige verwachting - zal ook sneller worden gereden en wellicht veelal ook TE snel. Dat noopt dan weer een intensivering van de handhaving (en dat is toch al niet zo'n heel sterk punt op ons eiland). In termen van prioritering lijkt het me dat een integer, dienend en transparant overheidsapparaat (incl. een goede financiële huishouding) van een hogere orde is, evenals de bestrijding van armoede. Sprekend over handhaving: het stoort mij (en ik ben daar volgens mij niet de enige in) dat dhr Clyde van Putten zich nog steeds bedient van de duiding "lid van de Eilandsraad" (of erger: "leider van het eiland") waarbij hij schaamteloos gebruik maakt van het logo van de lokale overheid (bijvoorbeeld voor publicaties op Facebook). Wanneer je een veilig klimaat nastreeft waarin discutabele zaken bespreekbaar worden gemaakt past het niet dat het bestuur geen stelling neemt tegen dit soort recalcitrant gedrag.

De orkaan Irma maakte in 2017 iedereen er weer eens van bewust dat de afhankelijkheid van Sint Maarten voor de kleine eilanden Saba en Sint Eustatius wel heel erg groot en kwetsbaar is. Er werden toen geluiden vernomen van de noodzaak van een grotere diversiteit in verbindingen en in aankoop- en bevoorradingslijnen. Die geluiden zijn weer verstomd en de afhankelijkheid van Sint Maarten is weer groot, als vanouds. Er was even sprake van directe luchtverbinding met Bonaire (met de CN Express) maar daarover wordt nu niets meer vernomen. De indruk bestaat dat de Nederlandse overheid (incl. RCN) helemaal niets wil doen om de monopoliepositie van Winair te doorbreken teneinde de mobiliteit met de omgeving te vergemakkelijken. Ook hier geef ik u (in de volgende alinea) een mogelijke doorkijk mijnerzijds op de langere termijn.

Noot: BES-reporter meldt op 16 januari dat Saba zich wil laten adviseren om de bereikbaarheid (bijvoorbeeld voor toeristen) te vergroten en te vergemakkelijken. Dit bericht heb ik onmiddellijk nadat ik er kennis van had genomen onder de aandacht gebracht van de regeringscommissaris teneinde te bezien of hieromtrent met Saba kan worden samengewerkt. Van de zijde van het bestuur heb ik in hun reactie slechts vernomen dat het "is opgepakt". Wat dat in concreto betekent

weet ik niet.

Terug naar de doorkijk op de langere termijn. Zonder nader onderzoek hiernaar te hebben gedaan vermoed ik dat twee groepen van telkens weer terugkerende passagiers voor de luchtverbindingen zijn te onderkennen. Zo is er het overheidspersoneel (RCN) met een hoofdvestiging in Bonaire en nevenvestigingen in Saba en Sint Eustatius. Geregeld wordt er door dit personeel heen en weer gevlogen en meer dan eens gaat dat gepaard met veel vertragingen en omwegen. Het klinkt cynisch om vast te stellen dat het bijna sneller is om vanaf Sint Maarten via Amsterdam Bonaire te bereiken dan rechtstreeks of via Curaçao. Het lijkt alsof Winair onvoldoende winst kan maken op een directe verbinding tussen Sint Eustatius/Saba enerzijds en Bonaire anderzijds. Niet-rationele verdienmodellen (ik probeer hier het begrip 'mogelijke zelfverrijking door topbestuurders' te vermijden) lijken een rationele benadering in de weg te staan. Een tweede groep van geregeld terugkerende passagiers zijn patiënten die op kosten van ZVK naar behandelcentra elders worden gebracht. Een belangrijke bestemming daarbij is Colombia: veel specialistische contracten zijn gesloten met Colombiaanse gezondheidsorganisaties. Ook hier heb ik niet echt onderzoek naar gedaan en ik ben ook niet deskundig in het medisch domein maar het komt mij voor dat de in Bonaire, Curaçao en Aruba werkzame artsen - die naar ik vermoed veelal in Nederland zijn opgeleid - niet slechter zullen zijn dan hun Colombiaanse collega's. Is het dan niet een efficiëntere aanwending van publieke middelen om zoveel mogelijk gebruik te maken van gezondheidsorganisaties op de Nederlandse Benedenwindse eilanden in plaats van die in Colombia? Ook het taalprobleem - niet iedereen beheerst nu eenmaal het Spaans - wordt op die manier het hoofd geboden en ook de begeleiding door familie is mogelijk minder intensief en dus goedkoper. In de vigerende praktijk gaat immers een familielid mee om de patiënt te begeleiden; ik vertel u vast geen geheim wanneer ik opmerk dat rond de kerstperiode de door ZVK bekostigde bezoeken aan Colombia een piek kennen omdat het nu eenmaal aardig is om daar de kerstinkopen te doen. Kortom wanneer ook deze passagiersstroom wordt "omgeleid" van Colombia naar Bonaire/Curaçao/Aruba dan kan het haast niet anders dat ook voor Winair (of een andere vluchtmaatschappij) deze vluchten kosteneffectief zullen zijn of worden. Een gezamenlijke inspanning van MinVWS, MinBZK en RCN zou mijns inziens hierin toch effectief moeten kunnen zijn.

Dan nog een opmerking betreffende de inbreng van expertise. Een gemakkelijk en veelvuldig gemaakte misvatting betreft de wijze waarop Europees Nederlandse ambtenaren/adviseurs in een korte tijdspanne van enkele weken tot een realiseerbaar en geaccepteerd advies komen. Het kost nu eenmaal tijd en het vereist een werkelijk hulpvaardige instelling (met begrip voor de lokale cultuur en trots) om uit de ivoren toren te stappen en op de werkvloer verbeteringen geaccepteerd en geïmplementeerd te krijgen. In plaats van "even snel een rapportje tikken" zou ik de dames en heren ambtenaren/adviseurs willen uitnodigen om - net als de (waarnemend) regeringscommissaris - in een jaar of twee hun bevindingen te vertalen in realiseerbare, duurzame en effectieve verbeteringen die passen in de lokale cultuur. De achterliggende gedachte is deze. Ik ben het van harte oneens met de verbale retoriek van Clyde van Putten c.s. maar ik begrijp de frustratie buitengewoon goed! Ook ik ervaar "mijn" Europees Nederland niet altijd als het land waarin we goed naar elkaar (willen) luisteren, we elkaar vanzelfsprekend helpen en waarin de deuren voor elkaar open staan. Hoe gemakkelijk zien wij de inwoners van Sint Eustatius niet als tweederangs Nederlanders? Alleen al de benaming "bijzondere Nederlandse gemeente" is daarvan een exponent: het leven is hier vooral "bijzonder" en heeft weinig affiniteit met een "Nederlandse gemeente". Bij welke verhuizing binnen Nederland moet je emigreren, je melden bij de IND, je verzekeringen beëindigen, etc?

Graag rond ik af met de opmerking dat ik mij realiseer dat bovenstaande (en eerder gemaakte) opmerkingen veelal een kritische toon kennen. Gemakkelijk kan daaruit een negatieve zienswijze

worden afgeleid. Niets is minder waar! Ik ben een groot voorstander van de interventie zoals deze vorig jaar heeft plaatsgevonden. Alleen ben ik wel van mening dat de interventie zoveel "eerlijker" en transparanter kan en moet plaatsvinden. Dat de bestuurders (en ook de staatssecretaris) eigenlijk geen goed idee hebben wat te doen en waar te beginnen is niet zo erg. Kwalijker is het dat zij geen (of in elk geval: niet optimaal) overleg plegen met de bevolking en dat zij te gemakkelijk slechts luisteren naar ambtenaren/adviseurs uit Europees Nederland (en nu dan ook - zie de noot hieronder - naar voormalige, lokale politici met een toch niet geheel onbezoedeld trackrecord) zonder rekening te houden met de Stataanse component.

Noot: Volgens Statianews (6 feb 2019) - een gratis nieuwsvoorziening die wordt gemaild aan abonnees - heeft de regeringscommissaris dd 25 januari 2019 overleg gevoerd met het Coöperatief Platform (een college van voormalige, lokale politici, zonder vertegenwoordigers van de PLP, de partij waarin dhr Clyde van Putten zitting heeft). Laat ik voorop stellen dat dit overleg door mij wordt toegejuicht. Tegelijkertijd stel ik vast dat het overleg met de Adviesraad, die juist hiervoor is ingesteld, sedert november 2018 niet meer bijeen is geroepen. Notulen of agenda van dit laatstgenoemd overleg zijn tot op heden nimmer publiek gemaakt.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevueroad 4,
Upper Round Hill,
Sint Eustatius,
Caribisch Nederland.

bijna vijf jaar woonachtig en werkzaam als docent (bij de Gwendoline van Puttenschool) op Sint Eustatius.

Noot: Eerder deze week nam ik kennis van het planningsoverzicht waarmee staatssecretaris Knops van plan is met uw Commissie in overleg te gaan. Graag wil ik mijn dank uitspreken voor dit overzicht. Het geeft ten minste enig houvast. Van de zijde van het lokaal bestuur verwacht ik hierover weinig te vernemen.